

De taxiondernemers en de vakbonden¹ zijn het roerend met elkaar eens: de negatieve prijs- en kwaliteitsspiraal in het zorgvervoer moet doorbroken worden. Ze sloegen¹ daarom begin 2017 de handen ineen en richtten het Aanbestedingsinstituut Mobiliteit (AIM) op.

DOOR Saida Akaaboune

Doorbreken negatieve spiraal

Nieuw aanbestedingsinstituut mobiliteit voor beter zorgvervoer

Bij aanbestedingen in het taxi- en zorgvervoer draait het geregeld alleen om de laagste prijs. Er wordt wel kwaliteit gevraagd, maar bij gunning gaat het uiteindelijk toch vaak om wie de laagste prijs biedt. Omdat vervoerders soms koste wat het kost een opdracht willen hebben of behouden, of omdat een opdrachtgever de prijs te zwaar laat meewegen, wordt er te scherp ingeschreven. Onderzoek van het Sociaal Economisch Onderzoek (SEO) uit Amsterdam laat dat ook zien ('de vloek van de winnende taxi', waarover in een eerdere uitgave van Sociaal Bestek al werd geschreven).² Het vervoer wordt vaak onder kostprijs gereden waardoor de ondernemer verlies draait of zelfs failliet gaat. Ook de arbeidsvoorwaarden van werknemers staan onder druk. En werken steeds minder mensen in vaste dienst, omdat een werkgever niet weet of deze over twee tot drie jaar nog wel genoeg werk heeft. Bovendien werkt de transitievergoeding, die door de komst van de Wet werk en zekerheid (Wvz) is ingevoerd, in de taxibranche averechts.³ De afgelopen drie jaar gingen 36 taxibedrijven failliet en werden 4.512 dienstverbanden beëindigd.

De situatie in het taxi- en zorgvervoer is goed te vergelijken met die van de thuiszorg waar de afgelopen jaren veel over is gesproken en gepubliceerd. Het gaat in het zorgvervoer om kwetsbare groepen: ouderen, mensen met een beperking, leerlingen en patiënten. Als

Extra scholing

Om goed vervoer aan te kunnen bieden moet een chauffeur beschikken over goede sociale en communicatieve vaardigheden. Het gaat immers om mensen met een fysieke of mentale beperking of patiënten, die vervoerd worden. Chauffeurs worden vaak extra geschoold om goed voorbereid te zijn op de doelgroep die ze vervoeren. Zo biedt het Sociaal Fonds Taxi (SFT)⁴ diverse trainingen en cursussen aan, waaronder een dementie training, maar ook een leergang leerlingenvervoer. Ook zijn er door de branche ontwikkelde examens (die door het CBR worden afgenomen) voor sociale vaardigheden en doelgroepenvervoer. En er is een Code Veilig Vervoer van Rolstoelgebruikers⁵, waarvan recent een geheel vernieuwde versie verscheen.

ondernemers en werknemers onder te grote druk komen te staan, gaat dat ten koste van de kwaliteit van de dienstverlening aan deze kwetsbare groep. Om uit de neerwaartse spiraal te komen, hebben sociale partners in de taxibranche de handen ineen geslagen en in januari 2017 het Aanbestedingsinstituut Mobiliteit (AIM)⁶ opgericht. Om op die manier gezamenlijk richting opdrachtgevers aan te geven wat belangrijk is bij aanbestedingen in het taxi- en zorgvervoer.

Doel

Het AIM wil eraan bijdragen dat het aanbesteden en de inkoop van vervoer, of het realiseren van een vervoersvoorziening, door opdrachtgevers verbetert. Dusdanig dat vervoerders de ruimte te krijgen om te investeren in:

- een goede dienstverlening richting de reiziger (klantvriendelijk, voldoende tijd en aandacht);
- goed personeelsbeleid (waaronder naleving van de CAO Taxivervoer en CAO Sociaal Fonds Taxi en scholing van personeel);
- goed materieel (jonge voertuigen, passende voertuigen voor de te vervoeren doelgroep).

Het AIM ondersteunt inspraak van gebruikers in het aanbestedingsproces.

Werkwijze

Het AIM kent de volgende werkwijze:

- Registratie van alle aanbestedingen die in het taxi- en zorgvervoer op de markt komen;
- Doornemen van deze aanbestedingen en bepalen of de criteria die door sociale partners zijn vastgesteld zijn meegenomen;
- Indien één of meerdere van de criteria niet terugkomen in de aanbesteding wordt er een brief met aanbevelingen opgesteld;
- Deze brief gaat zo snel mogelijk uit, zodat een aanbestedende dienst hier nog op kan reageren

binnen de geldende termijnen en procedures;

- Via de website van AIM⁷ is te zien welke acties lopen en welke zijn afgerond. Ook worden er analyses gemaakt, waarvan de uitkomsten in periodieke rapportages worden vastgelegd.

Los van het doornemen van concrete aanbestedingen en bestekken gaat het AIM het liefst in een vroeg stadium het gesprek aan met opdrachtgevers om de standpunten en beoordelingscriteria van sociale partners kenbaar te maken. AIM zoekt en benadert proactief naar aanbestedingen in de opstartfase, maar

werkt uiteraard ook als opdrachtgevers zelf contact zoeken met het AIM.

Immers, hoe vroeger het gesprek met de opdrachtgevers, hoe groter de kans dat de adviezen en aanbevelingen van het AIM zijn mee te nemen.

Doelgroepen

Gebruikers

Het AIM vindt de positie van de gebruiker erg belangrijk. Voor deze vaak kwetsbare mensen is het vervoer heel belangrijk. Kwaliteit van dienstverlening, gezien vanuit het gezichtspunt van de gebruiker, moet, wat het AIM betreft, dan ook voorop staan bij aanbestedingen. Het AIM overlegt periodiek met organisaties die de eindgebruikers vertegenwoordigen, zoals Ieder(in). En is daarnaast bezig om tot een gebruikersraad binnen het AIM te komen. Daar waar mogelijk en nodig wil het AIM ook de inspraak van eindgebruikers in een aanbestedingsproces verder ondersteunen.

Opdrachtgevers

Opdrachtgevers kunnen met het AIM te maken krijgen als een aanbesteding wordt doorgenomen en van aanbevelingen voorzien. Maar het AIM wil vooral in gesprek gaan met opdrachtgevers over de punten die sociale partners van belang vinden.

Vervoerders

Het AIM is er voor de gehele mobiliteitsbranche, maar heeft momenteel het zwaartepunt liggen bij aanbestedingen in het taxi- en zorgvervoer. Vanuit het AIM worden de gezamenlijke belangen van vervoerders en betrokken werknemers nauwlettend gevolgd. Ook vervoerders en werknemers kunnen het AIM attenderen op aanbestedingen waarmee ze worden geconfronteerd en waar ze vragen of opmerkingen bij hebben. Het AIM treedt wel altijd op in het algemene branchebelang, en niet namens of voor één vervoerder.

Resultaten

Het AIM rapporteert periodiek over haar activiteiten en werkzaamheden. Er zijn inmiddels zo'n vijftig aanbestedingen beoordeeld, waarvan het in vijf gevallen een marktconsultatie betrof, dan wel het beoordelen van een voormalig (oud)

Beoordelingscriteria

Sociale partners hebben gezamenlijk bepaald welke elementen en thema's belangrijk zijn om tot een goede aanbesteding te komen. De criteria⁸ die het AIM hanteert bij gesprekken met opdrachtgevers en het doornemen van taxi aanbestedingen zijn:

- Kwaliteit	- Informatievoorziening gebruikers
- TX keur	- Duurzaamheid
- Gunningscriteria en weging	- Effecten arbeidsmarkt, waaronder ook de inzet van vrijwilligers en SROI
- CAO en SFT bedrijfsoordeel	- Doorlooptermijnen
- Risicoverdeling	- Referentie en selectie criteria
- Contractduur	- Prijsvorming
- Positie MKB en onderaannemers	- Wachtkamervereenkomst
- Kostenontwikkeling	- Splitsen planning en vervoer
- Contractmanagement	

Soms pasten opdrachtgevers op advies van het AIM de looptijd van het contract nog aan.

bestek. Na versturen van de brieven met aanbevelingen is met de meeste opdrachtgevers contact geweest. Wat opvalt is dat de meeste opdrachtgevers het bestaan en de adviezen van het AIM als positief ervaren. Ook wordt bekeken in hoeverre men nog iets met de aanbevelingen kan doen (dan wel voor een volgende aanbesteding). Zo werd soms de looptijd van het contract nog aangepast.

Wat verder opviel is dat in veel bestekken de prijs inderdaad veelal leidend is, opdrachtgevers geen onderbouwing van de aanbieder vragen, contractmanagement beter kan en de risicoverdeling tussen opdrachtgever en vervoerder meer aandacht behoeft.

Uiteraard blijft het AIM alle komende aanbestedingen taxi- en zorgvervoer

beoordelen, maar zal de komende periode meer aandacht besteed worden aan het in gesprek gaan met opdrachtgevers. ■

Saida Akaaboune is manager van het Aanbestedingsinstituut Mobiliteit. www.ai-mobiliteit.nl | s.akaaboune@ai-mobiliteit.nl

Noten

- 1 Meer specifiek: ondernemersorganisatie Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV) Taxi- en zorgvervoer en vakbonden FNV Taxi en CNV Vakmensen
- 2 De vloek van de winnende taxi (2016), door Sociaal Economisch Onderzoek (SEO) http://www.seo.nl/uploads/media/2016-74_De_vloek_van_de_winnende_taxi.pdf
- 3 <https://www.taxipro.nl/contractvervoer/2015/10/29/aantal-taxichauffeurs-in-loondienst-met-20-gedaald/> en <https://www.taxipro.nl/geen-categorie/2017/03/27/knv-waarom-de-nieuwe-regering-de-wwz-moet-aanpakken/>
- 4 Sociaal Fonds Taxi (SFT), is door sociale partners in de taxibranche opgericht. SFT controleert op naleving van de cao bij werkgevers en biedt ook trainingen en scholing aan voor chauffeurs: <https://www.sociaalfondstaxi.nl/opleiden/opleidingen-sft>
- 5 De Code VVR geeft taxichauffeurs, taxibedrijven, rolstoelpassagiers en gemeenten richtlijnen om rolstoelgebruikers veilig te vervoeren: <https://www.sociaalfondstaxi.nl/onze-branch/code-vvr>
- 6 Het AIM is een initiatief van de vakbonden FNV Taxi en CNV Vakmensen en ondernemersorganisatie KNV Taxi. Het instituut is in de vorm van een onafhankelijke stichting opgericht en wordt paritair bestuurd door sociale partners. Het Sociaal Fonds Taxi (SFT) ondersteunt het AIM. Binnen het AIM wordt een manager aangesteld, die alle voor komende werkzaamheden uitvoert in samenwerking met enkele materiedeskundigen.
- 7 www.ai-mobiliteit.nl
- 8 Zie www.ai-mobiliteit.nl voor een nadere toelichting

Advertentie

Werken aan weerbaarheid

Preventie van polarisatie en radicalisering

Congres ||| Woensdag 31 januari 2018 ||| The Colour Kitchen, Utrecht

Met de topsprekers:

Trees Pels, emeritus (juni 2017) bijzonder hoogleraar Opvoeden in de multi-etnische stad aan de Vrije Universiteit Amsterdam (VU).

Bertjan Doosje Sociaalpsycholoog en sinds 2012 bijzonder hoogleraar radicalisering aan de Universiteit van Amsterdam.

Naima Azough, voorzitter Commissie Azough, voormalig Tweede Kamerlid, aangesteld als speciaal rapporteur preventie van extremisme en bevorderen sociale cohesie in jeugdomein.

Inschrijven? Ga naar www.zorgwelzijn.nl/congressen